

Vrijwilligers in het Park de Hoge Veluwe

Een natuurlijke zaak!

vrijwilligersbeleidsplan 2009 - 2015

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1.	Aanleiding.....	3
1.2.	De waarde van de vrijwilliger	4
1.3.	De motivatie van de vrijwilliger	4
2.	Het vrijwilligersbeleid van NP de Hoge Veluwe.....	4
3.	Samenwerking met De Vereniging van Vrienden	6
3.1.	De Vereniging van Vrienden van De Hoge Veluwe	6
3.2.	De samenwerking tussen Vereniging van Vrienden en Park ...	6
4.	Samenwerking met de ANWB.....	8
4.1.	De Vereniging Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB.	8
4.2.	De samenwerking tussen Park en ANWB ledenhulpkorps	8

Bijlagen

1. Algemene Voorwaarden Vrijwilligersbeleid
2. Uitgangspunten Samenwerking Vereniging van Vrienden
3. Coördinatiemodel vrijwilligerswerkgroepen per 2009.

1. Inleiding

Het Nationale Park De Hoge Veluwe (*hierna: het Park of de Stichting*) is een particuliere stichting. De Stichting beheert een uniek 20^e eeuws natuurgebied, bestaande uit verschillende landgoederen. Het Park, erfgoed van het echtpaar Kröller-Müller, heeft een oppervlakte van ca. 5.400 hectare. Bij het Park werken¹ 85 betaalde medewerkers (52 fte), waarvan 25 seizoensmedewerkers. Het Park werkt nauw samen met de Vereniging van Vrienden van de Hoge Veluwe (*hierna: de Vereniging*). De Vereniging heeft als belangrijk doel om de belangstelling voor het Nationale Park De Hoge Veluwe te vergroten en het Park daarin actief te ondersteunen. Dat doet de Vereniging o.a. met de inzet van 354² vrijwilligers. Deze vrijwilligers zijn op dit moment in 13 werkgroepen georganiseerd. Voor het beheer van het witte fietsenpark werkt het Park samen met het ANWB Ledenhulpkorps. Via het Ledenhulpkorps werken jaarlijks zo'n 100 ANWB vrijwilligers in het Park. Daarnaast werkt het Park met vrijwilligers op basis van individuele afspraken voor specifieke klussen (fokgroep Korhoenders, stuurgroep Hoge Veluwe Loop).

De doelstelling van het Park is het bewaren en zo mogelijk versterken van het bijzondere karakter van het Park, met de unieke combinatie van kunst, natuur en architectuur. Kenmerkend voor de Stichting is haar financiële zelfstandigheid. Naast opbrengsten uit huur, pacht en parkwinkel en de inkomsten uit verkoop van hout en wild zijn de entreegelden van ruim 500.000 mensen die het Park jaarlijks bezoeken de belangrijkste bron van inkomsten. De Stichting heeft geen winstoogmerk.

1.1. Aanleiding

Vele honderden vrijwilligers zetten zich al jaren in voor Het Nationale Park De Hoge Veluwe. Vol enthousiasme en met grote betrokkenheid vervullen zij werkzaamheden voor het Park die anders niet uitgevoerd zouden kunnen worden. Zoveel vrijwilligers is een waardevol gegeven! Maar wat zijn de wederzijdse verwachtingen? Kan iedereen zomaar vrijwilliger worden? Hoe verloopt de communicatie tussen Park en vrijwilligers? Welke rechten en plichten hebben vrijwilligers van het Park?

Deze beleidsnotitie maakt voor Park én vrijwilligers duidelijk wat de doelstellingen zijn en geeft op grote lijnen inzicht in de manier van (samen)werken. Het Park wil immers een aantrekkelijke organisatie zijn en blijven voor vrijwilligers. Het wil zijn goede relatie met de Vereniging van Vrienden van De Hoge Veluwe en het ANWB Ledenhulpkorps graag continueren en waar mogelijk verder verstevigen. Maar het Park wil vooral ook op een professionele manier omgaan met mensen. Het Park is trots op 'zijn' vrijwilligers en hoopt dat de vrijwilligers trots zijn op 'hun' Park! Samen werken wij aan de toekomst van het erfgoed Kröller-Müller.

---

¹ Ten tijde van opstellen eerste notitie d.d. oktober 2007

² Op basis van gegevens van Vereniging Vrienden van de Hoge Veluwe d.d. 28 augustus 2007

1.2. De waarde van de vrijwilliger

De vrijwilligers vertegenwoordigen een belangrijke waarde voor het Park. Zonder hun langdurige betrokkenheid, inzet en kwaliteiten zouden de huidige ambities niet of slechts ten dele worden gehaald. Zonder de vrijwilligers zou het publiek bijvoorbeeld niet in het Jachthuis kunnen, zouden er geen (gratis) excursies zijn en zou de winkel gesloten worden. Daar waar financiële middelen niet toereikend zijn voor het vele werk dat gedaan moet worden, biedt inzet van vrijwilligers aan het Park de mogelijkheid iets extra's te bieden. Ook maakt het Park graag gebruik van de specifieke kennis, die onder vrijwilligers vaak aanwezig is. Het Park wil waar mogelijk vrijwilligers in staat stellen om een actieve bijdrage te leveren aan het beheer en de ontwikkeling van het Park. Men ziet de vrijwilligers als belangrijke ambassadeurs van het Park om de betrokkenheid van de omgeving (bewoners en bezoekers) met dit prachtige natuurgebied te vergroten.

1.3. De motivatie van de vrijwilliger

Hoe komt het dat er zoveel vrijwilligers zo betrokken en actief zijn in het Park en het aanbod van vrijwilligers zo groot is? Op de eerste plaats heeft dat te maken met de belangstelling van vrijwilligers voor de natuur en het werk in de natuur. Mensen worden veelal Vriend van de Hoge Veluwe op ideologische gronden. Veel vrijwilligers van de Vereniging van Vrienden hebben al een grote betrokkenheid bij het Park en zijn doelstellingen. Het betreft vaak mensen met een hoog kennisniveau. Dankzij het vrijwilligerswerk voelt een grote groep mensen zich nauw verbonden met het Park.

Vrijwilligers willen tevens graag werken, omdat dit sociale contacten biedt en hen maatschappelijk actief houdt. Het vrijwillig werken in en voor het Park ervaren vrijwilligers als zinvol en ontspannend. Het is een combinatie van hobby en zinvol werk. Een derde belangrijk vrijwilligersmotief is de prettige samenwerking met betaalde medewerkers in het Park en de erkenning en waardering door de leiding van het Park. Het vrijwilligerswerk is nuttig, aanvullend, verrijkend en leidt vaak tot een heel concreet en zichtbaar resultaat. Kortom: het Park is een motiverende (werk)omgeving voor vrijwilligers.

Dit wederzijds belang maakt de samenwerkingsrelatie tussen het Park en de vrijwilligers zo uniek en hecht. In deze notitie vrijwilligersbeleid wordt deze samenwerkingsrelatie verder uitgewerkt.

2. Het vrijwilligersbeleid van NP De Hoge Veluwe

Het Park staat positief tegenover het werken met vrijwilligers. Vrijwilligers verrichten additionele werkzaamheden die het Park door eigen personeel niet kan laten verrichten, omdat het niet in de begroting past. Slechts door inzet van vrijwilligers kan het Park deze extra werkzaamheden (laten) verrichten.

Het werk van een particulier grondeigenaar als het Park heeft onder andere de volgende, algemene kenmerken:

- Het werk is nooit af, er is altijd goed, nuttig werk te verrichten
- De arbeidsbehoefte wisselt, is seizoensafhankelijk

- Daardoor zal de uitvoeringscapaciteit, eigen personeel en uitbesteding, niet de omvang hebben die nodig is voor de uitvoering van de uiterste ambities of de pieken in de werkdruk.

Er is dus altijd een hoeveelheid additioneel werk; Werk dat vrijwilligers in staat stelt op een nuttige manier aan (de ambities en doelstelling van) het Park bij te dragen.

Het beleid is erop gericht om vrijwilligers plezier te laten beleven aan hun werk, zodat hun enthousiasme over de doelstellingen van het Park en over de door hen ten behoeve van het Park te verrichten werkzaamheden nog toeneemt. Dan zullen ze dat enthousiasme ook uitdragen. Het Park ziet in het bieden van vrijwilligerswerk een kans om haar maatschappelijke rol in te vullen en tevens als mogelijkheid om nauwe betrokkenheid van omwonenden bij het Park te stimuleren.

Belangrijk uitgangspunt bij de inzet van vrijwilligers is dat er sprake is van toegevoegde waarde voor het Park. Vrijwilligers verrichten belangrijk (additioneel) werk op De Hoge Veluwe. Er moet echter ook rekening gehouden worden met medewerkers van het Park die onbetaalde arbeid als een bedreiging ervaren voor de werkgelegenheid die de organisatie biedt of zou kunnen bieden. Verder kan de samenwerking met vrijwilligers als belastend worden ervaren, omdat de begeleiding tijd en aandacht vraagt, waarin de arbeidsbezetting niet altijd voorziet. Periodiek worden de inzet van vrijwilligers en hun werkzaamheden besproken in het overleg van de Ondernemingsraad met de directeur van de Stichting.

Het Park heeft de regie over het vrijwilligerswerk. Het wil concrete werkafspraken over taken en producten en het wil op een professionele manier met zijn vrijwilligers omgaan. Het is van groot belang dat het vrijwilligerswerk op een goede manier en veilig uitgevoerd wordt. Het Park verwacht van vrijwilligers loyaliteit jegens het Park en zijn beleid, dat zij zich houden aan de regels van het Park en dat zij zich in de omgang met medewerkers, vrijwilligers en bezoekers correct opstellen.

Het vrijwilligersbeleid van het Park is uitgewerkt in de notitie "Algemene Voorwaarden Vrijwilligerswerk". Deze Algemene Voorwaarden vormen de basis voor al het vrijwilligerswerk in het Park. De Algemene Voorwaarden dienen daarom bij elke vrijwilliger bekend te zijn en worden uitgereikt vóór aanvang van het werk. De Algemene Voorwaarden staan op de website www.hogeveluwe.nl en worden als bijlage toegevoegd bij samenwerking- of vrijwilligersovereenkomsten.

3. Samenwerking met De Vereniging van Vrienden

3.1. De Vereniging van Vrienden van De Hoge Veluwe

De Vereniging stelt zich ten doel de belangstelling voor het Park te vergroten en het Park desgevraagd bij te staan. Zij tracht haar doel onder meer te bereiken door het vormen van werkgroepen voor de opvang en begeleiding van bezoekers, de uitvoering van onderhoud en beheer, inventarisaties en onderzoek, alsmede door publicaties over het Park en het verzorgen van voorlichting en rondleidingen.³

Het vrijwilligerswerk is een belangrijk deel van de Verenigingsactiviteiten en maakt haar tot een bloeiende Vereniging. Het vrijwilligerswerk dat vanuit de Vrienden gecoördineerd wordt, loopt al jaren prima op basis van wederzijds vertrouwen tussen het Park en de Vrienden. Het vrijwilligersbeleid binnen het Park vraagt dan ook om een andere benadering dan bij andere organisaties. Vrijwilligers die vanuit de Vereniging van Vrienden in het Park werken, doen dat op basis van afspraken tussen het Park en de Vereniging. Vrijwilligers hebben geen rechtstreekse werkrelatie met het Park. De afspraak tussen het Park en de Vereniging van Vrienden is dat de coördinatoren van de werkgroepen aanspreekbaar zijn op het functioneren van de vrijwilligers.

Over en weer wordt het wenselijk gevonden dat duidelijkheid bestaat omtrent het vrijwilligersbeleid. De laatste jaren zijn er naar aanleiding van actieve werving van vrijwilligers veel nieuwe vrijwilligers bijgekomen, van buiten de Vereniging. Deze worden dan wel Vriend, maar niet altijd op ideële gronden. Het is belangrijk om ook die vrijwilligers te informeren over en te enthousiasmeren voor het Park. Het is belangrijk dat ook zij trots worden op De Hoge Veluwe en dat uitstralen als ambassadeurs van het Park. De Vereniging streeft naar een grotere betrokkenheid van die vrijwilligers bij de ideële doelen van de Vrienden. Ook wil zij de betrokkenheid van de werkgroepen bij elkaars werk en de onderlinge samenwerking versterken. De Vereniging heeft behoefte aan duidelijke kaders en begrenzing van het vrijwilligerswerk. Er is behoefte aan een duidelijke afbakening van het reguliere werk door eigen personeel van het Park en de additionele werkzaamheden die uitgevoerd worden dankzij de inzet van vrijwilligers.

3.2. De samenwerking tussen Vereniging van Vrienden en Park

De Vereniging is het Park tot voordeel. Haar activiteiten bevorderen de goede bekendheid van het Park; er wordt werk uitgevoerd, waarin het Park zelf niet kan voorzien en de kritische aandacht van de Vereniging bevordert een alerte opstelling van het Park. Voortzetting en intensivering van de samenwerking met de Vereniging is voor het Park van groot belang. Deze samenwerking is als volgt georganiseerd:

De voorzitter van de Vereniging is lid van de Raad van Advies van de Stichting. De directeur van het Park is adviseur van de Vereniging en hij of één van zijn

---

³ Aldus de Statuten van de Vereniging Vrienden van de Hoge Veluwe, d.d. 12 juli 2001

vervangers wonen de vergaderingen van het Bestuur van de Vereniging bij. Vanwege het belangwekkende werk van de Flora- en Faunawerkgroep hebben de coördinatoren van deze werkgroepen zitting in de Adviescommissie Natuurbeheer van het Park. Daarnaast is er regelmatig overleg tussen het Bestuur van de Vereniging en de Directie van het Park.

De Vereniging van Vrienden coördineert het vrijwilligerswerk, waar het Park om vraagt. De Vereniging heeft het vrijwilligerswerk georganiseerd door verschillende werkgroepen samen te stellen. De uitvoering van de werkzaamheden wordt geregeld door de coördinatoren van de werkgroepen. Elke werkgroep is gekoppeld aan een afdeling van het Park. Er vindt regelmatig contact plaats tussen de afdeling en de coördinator van de werkgroep over de uitvoering van het vrijwilligerswerk.

In samenspraak tussen Park en Vrienden worden de afspraken over het vrijwilligersbeleid formeel vastgelegd in een Samenwerkingsovereenkomst tussen de Vereniging van Vrienden en het Park. Deze afspraken worden jaarlijks in nauw overleg tussen de betreffende aanspreekpunten van afdelingen binnen het Park en de coördinatoren van de werkgroepen verder uitgewerkt en geconcretiseerd in een werkprogramma. De Directie van het Park stelt dit werkprogramma vervolgens vast.

4. Samenwerking met de ANWB

4.1. De Vereniging Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB

De Vereniging Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB (hierna: “de ANWB”) heeft ten doel “het behartigen van de belangen van haar leden op het gebied van recreatie, toerisme, verkeer en vervoer. Daarbij zal zij zich, waar nodig, mede inspannen voor het behoud en de verbetering van de kwaliteit van het milieu, alsmede van landschappelijke en cultuurhistorische waarden”. Behalve belangenbehartiging biedt de ANWB haar leden ook producten, diensten en activiteiten, in de sfeer van hulpverlening, reizen, verzekeringen en informatie.

De ANWB kent een groot aantal actieve leden. Ruim 2000 leden zetten zich bij de ANWB in als vrijwilliger, waaronder de mentoren. Mentoren verlenen assistentie bij ANWB-evenementen, begeleiden ANWB VrijBuitens (actieve vakanties in de natuur) en plegen onderhoud aan fiets- en wandelroutes. Mentor wordt je niet zomaar. Leden van de Vereniging die bereid zijn en in staat zijn om in het kader van het ANWB Ledenhulpkorps een taak te vervullen, kunnen daartoe worden benoemd tot mentor.

Er bestaat al een oude band tussen de ANWB en het NP De Hoge Veluwe. De eerste witte fietsen zijn in 1975 door de ANWB aan het Park geschonken. Sindsdien zetten ANWB mentoren zich in voor onderhoud van de witte fietsen in het Park.

4.2. De samenwerking tussen Park en ANWB ledenhulpkorps

De ANWB heeft ca. 300 vrijwilligers benoemd als mentor van het ANWB Ledenhulpkorps. Deze mentoren committeren zich aan het vrijwilligersreglement van de ANWB. Zij maken gebruik van de vergoedingen- en faciliteitenregeling van de ANWB. Het ANWB Ledenhulpkorps heeft als doel om tijdens de weekenden de fietsmakers te ondersteunen en waar mogelijk de bezoekers actuele informatie te geven over het Park. Mentoren kunnen zich per jaar opgeven voor werk in het Park.

Het Park kan de inzet van vrijwilligers van het ANWB Ledenhulpkorps goed gebruiken bij de uitgifte en reparatie van witte fietsen in het Park. De samenwerking met het ANWB Ledenhulpkorps verloopt al jaren naar grote tevredenheid op basis van jaarlijkse afspraken over de uit te voeren werkzaamheden. De secretaris (hierna te noemen: coördinator) van het ANWB Ledenhulpkorps verdeelt het werk en stelt de roosters op. De aansturing van het ANWB Ledenhulpkorps is vergelijkbaar met de aansturing van de vrijwilligerswerkgroepen van de Vrienden. Het vrijwilligersbeleid voor de werkgroepcoördinatoren geldt ook voor de coördinator van het ANWB Ledenhulpkorps.

In samenspraak tussen de coördinator van het ANWB Ledenhulpkorps en Park wordt de samenwerking op het gebied van vrijwilligerswerk nu formeel vastgelegd in een Samenwerkingsovereenkomst. De samenwerking wordt jaarlijks geëvalueerd in een overleg tussen het Park en het ANWB Ledenhulpkorps.

Aldus op 12 december 2008 vastgesteld door de directie en de Raad van Toezicht van NP De Hoge Veluwe.